

יום שישי, 8 יוני, 2007

מפגש פלס"ר בכפר מנחם – 40 שנה למלחמת ששת הימים

כשאלו השאיר הודעה טלפונית על המפגש שמתקרב היינו בטיוול בהודו. אי אפשר לחשוב על מקום מנותק יותר מההוויה הישראלית מאשר הודו, וכך חכתה/נדחקה לה ההודעה שבועיים נוספים אם כי ידעתי שבסוף אצטרך להתייחס אליה.

נדחקה, אני אומר כי חלק מחוויות מלחמת ששת הימים, אני מדחיק כבר 40 שנה. מה באמת זוכר אדם מבוגר בן 59 מחוויותיו הטראומטיות של נער בן 19. החלטתי לנסות ולשחזר את היום הראשון. זה לא תיאור סכמאטי של מהלכי קרבות, אין כאן סיפורי גבורה, אין לקחים. סתם חוויות קשות שנחרטו ומאז הן יושבות שם. בדורנו היה פחות לגיטימי לדבר – בוודאי לא לבכות. אולי הגיע הזמן?

הזיכרון הראשון שלי קשור דווקא לפעולת סמוע. לא השתתפנו אבל הוזעקנו מהבית וצפינו במחלקה המבצעית מתארגנת ליציאה. קנאה הציפה אותי. איזה בני מזל, מתי נזכה גם אנחנו? לא שיערתי שלמזל יש כמה פנים, לא תפסתי כמה זה קרוב.

היינו בתוך קורס סיור כשהגיע פקודת הכוננות. **צוותי כלוחם על הזחלים של חיים פניקל המ"כ שלי** – זחל שנפגע מאוחר יותר מפגז ישיר. אינני יודע בשל אלו נסיבות הורו לי אחר כך לשנות צוות ולעבור **לגיפ של שאול גרואג כסייר קשר**. כידוע – הגיפ של שאול ייפגע בהמשך ובנצי, שאול ויורם ייהרגו, אבל לכך עוד נגיע. שנים אחר כך הציקה לי השאלה. למה זה קורה? מישהו משגיח עלי? ואם כן, למה על חשבון אחרים? אינני זוכר מי החליף אותי שם על הזחלים. אני גם לא רוצה לדעת.

שלושת השבועות של ההמתנה, מתחת לרשתות ההסוואה ליד קיבוץ נירים הם הזיכרון הבא שלי. שכבנו שם מתגרדים מזבובים ומחום, מחכים להכרעות הגדולות. אני זוכר אותנו מתלהמים עם הגשש ("נאצר מחכה לרבין אי יא יא"). אני זוכר אותנו חוששים בסתר הלב (גי'אנס), האופטימיסט הידוע, ידע לספר על טנקים סובייטיים עם תותחים 120 מ"מ שמשחילים את הפטונים מטווח 4000...). משום מה היתה לי הרגשה שזה ייגמר בהסדר, לא יכולתי לדמיין אותנו חוצים את הגבול.

ואז זה בא: יום שני 7:50 בבוקר. רביעיית מיסטרים חולפת עלינו נמוך נמוך בכיוון דרום מערב. משאירים מאחוריהם שובל של דממה. מה זה? זה מתחיל! לא הספקנו להתלבט הרבה כשמכשירי הקשר ששלושה שבועות היו בדממת אלחוט שואגים פתאום: "סדין אדום, אני חוזר, סדין אדום". באחת הופסק השקט המתמשך הזה והוחלף ברעשי התרגשות: מנועים מונעים, רשתות מתקפלות, מכשירי הקשר נובחים פקודות, מתחילים לנוע.

בתמונה הבאה אנחנו חוצים את הגבול ונכנסים בטור לאבסן אל כביר. אני זוכר גדר תיל פשוטה זרוקה הצידה. זהו? זה הגבול? אני מניח שיוסי אלגמיס, שהוביל את הפלוגה, כבר נפגע בשלב הזה. אנחנו לא ידענו על כך. נדמה לי שההודעה על ההיתקלות לא ירדה ברשת למחלקת הגיפים. אולי שאול ידע. אני לא זוכר שהוא אמר משהו. אני זוכר מסגד פגוע מפגז ויריות. אני זוכר, פנייה דרומה דרך הכפר. אני זוכר מתח עצום אבל לא רואים נפש חיה.

מגיע שלב פיצול הצוותים. הצוות שלנו פונה מערבה לכיוון פסי הרכבת, אני זוכר אותנו חוצים שטח חולי מעובד. על אחת התלוליות הגייפ שלנו מתיישב, ומנועו כבה. לא מצליחים להניע. שאול לא מבזבז זמן, הוא עובר לגייפ הגור – הגייפ של בנצי ויורם ומשאיר אותי עם עציוני ואנשי החוליה הטכנית לתקן את הרכב. הפקל האישי של שאול נשאר איתי. יעברו עוד כחודש וחצי עד שאבקר את הוריו ואמסור להם אותו. לא הרבה: מגבת צבאית, כלי רחצה, שום פרטי אישי, כמו שכתוב בנוהלים – כזה היה שאול. אין לי מושג כמה זמן עבדנו שם על הרכב, אך כשהוא שב והניע הצטרפנו ליתרת הכוח שהתארגן בפאתי צומת רפיח. אני זוכר, על הגבעה, את הזחל"ים של אורי תקוע בתוך שדה מוקשים. על הקרב בתעלות, על המוקשים ועל הפגז הישיר שספג הזחל"ים על הציר, שמעתי רק אחר כך.

אבל – אין זמן לעכל את האירועים. רצים קדימה אחרי אלי לכיוון הגייראדי. שאול נשאר על הגייפ של בנצי ויורם. עציוני ואני על הגייפ שאחריו.

התמונה הבאה נצרבה בי לעד: מגיעים לשטח שולט מעל מעבר הגייראדי. שאול לא יורד לשטח ללא תצפית, אבל אין זמן להתעכב, הלא אלי כבר עבר. הגייפ של שאול גולש קדימה. פתאום פגז – ואחר כך דממה. העשן מתפזר. הגייפ שלפננו עומד בשלמותו אבל הצוות נעלם. קפצו? לקח לי עוד

דקה מה אנחנו רואים: הם יושבים שם חצאי גופות. הפגז קילף את החלק העליון של הגיפ על יושביו.

עציוני לא מאבד עשתונות – הוא משלב לאחור ומצליח לברוח אל מאחורי דיונה קרובה. שאר הכלים שמאחורינו בולמים במדרון אחורי. המצרים גילו אותנו – מתחילה הפגזת תופת ואנחנו לא במסתור. פגז אחד נוחת מטרים ספורים לידנו. רסיס פוגע בגיפ וקורע את ידו השמאלית של עציוני. אני יורד לעזור לו. אבל הוא, כמו שהוא פצוע, יורד מהרכב וצועד רגלי לעבר הכלים שמאחור. אני מנצל הפוגה קצרה כדי להסיע את הגיפ לאחור שם פניי כבר חובש את עציוני.

לימים כשהייתי כבר מפקד שאלתי את עצמי למה לא נכנסתי לרשת לדווח שנתקלנו. הרי עציוני ואני היינו עדי הראיה היחידים. הייתי כנראה, מבלבל מידי ועסוק בחילוץ העצמי. היה זה מוטי שובל שתפס מה קורה ועצר את המח"ט מלהיכנס למלכודת.

הערב יורד. עציוני חבוש על אלונקה. מיכאל שריד ואני מניחים את האלונקה לאורך הגיפ בין הספך למקלע ונוסעים כל הדרך בחזרה לצומת רפיח לנקודת איסוף פצועים. גיפ בודד, לבד על הכביש, כוחות החטיבה כבר עברו. המצרים, כנראה, לא תופסים מה קורה, או לא מעיזים להרים ראש. סופרפרלון גדול חונה בצומת רפיח, לידו עמדת פינוי. רופא משפר את החבישות ומחבר לאינפוזיות. האלונקה נכנסת פנימה. אנחנו מנסים לתקשר עם עציוני המסומם. "הוא יהיה בסדר" הרופא אומר.

הלילה כבר ירד ואנחנו חוזרים לגיראדי. הטנקים של החטיבה כבר כבשו את המוצב, אך לא ברור מה קורה בתעלות שלאורך הכביש. רק למחרת בבוקר אנחנו חוצים את המתחם. הגיפ הפגוע עדיין עומד שם ולנו אין אומץ להתעכב. לימים איתר עציוני את הגיפ הזה ודאג להציבו בחורשת האיקליפטוסים שבמאהל הפלוגה במחנה נתן. את ייתרת הצוות אנחנו פוגשים בבוקר בכניסה לאל עריש.

חמישה ביוני, יום אחד. בבוקר עוד הייתי מלא התרגשות וציפייה, בלילה המום ונסער. בבוקר, נער טירון שמצפה להנחיות המפקדים וחושב שאנחנו מוכנים להכול. בלילה חייל מנוסה שמפקדיו התפרקו לו אל מול העיניים והוא לא תופס, והוא צריך להמשיך. כן, להמשיך – יעברו עוד שלושה ימים עד שנגיע לתעלה.